

Nr 102.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående införselmonopol jämte fastställande av högsta pris å socker; given Stockholms slott den 25 februari 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Nils Hansson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson, anförde:

Med stöd av maximiprislag har socker varit åsatt högsta pris allt sedan sommaren 1916. Förordningar i ämnet hava utfärdats förnämligast den 27 juni 1916 (nr 227), den 27 mars 1917 (nr 97), den 23 november 1917 (nr 760), den 22 mars 1918 (nr 158), den 31 decem-

*Maximipris
å socker.*

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 90 häft. (Nr 102).

ber 1918 (nr 1033), den 30 januari 1920 (nr 17) och den 9 augusti 1920 (nr 535).

Den vidtagna prissättningen å socker har ingått såsom ett led i de av statsmakterna under en följd av år åvägabragta anordningarna å vår sockermarknad i syfte å ena sidan att få rikets sockerbehov säkerställt genom inhemsk sockerproduktion och å andra sidan att ernå ett för konsumenterna skäligt pris å socker. Beträffande de vidtagna anordningarna må erinras om Kungl. Maj:ts till riksdagen avlätna propositioner angående viss nedsättning av sockerskatten den 6 februari 1917, (nr 45), den 22 februari 1918 (nr 103) och den 14 februari 1919 (nr 90), samt angående viss garanti åt sockerfabriksaktiebolagen den 14 februari 1919 (nr 88), och den 5 mars 1920 (nr 198), vilka propositioner av riksdagen bifallits, den förstnämnda dock med viss förändring. Genom de sålunda fattade besluten hava betodlarna tillförsäkrats viss minsta betalning för av dem under åren 1917 till och med 1920 odlade sockerbeter. Sockerbolagen, som förbundit sig iakttaga åsyftade betalningsvillkor, hava kommit i åtnjutande av vissa förmåner, varigenom bolagen erhållit eller av staten garanterats täckning för de med betornas inköp och förädling förenade kostnader. I anslutning härtill har det varit av vikt, dels att staten under garantitiden handhade den inhemska prissättningen å socker, vilket, som ovan nämnts, skett genom åsättande av maximipris, dels ock att importen kunde av staten regleras.

*Beslut om
införselmonopol
1919.*

I sistnämnda hänseende gjordes framställning till riksdagen första gången år 1919 i proposition nr 405. Härvid anfördes att, när den med stöd av förfoganderättslagen då anordnade statliga regleringen av sockerkonsumtionen komme att upphöra och försäljning av importerat socker bleve fri, det kunde befaras, att, därest det importerade sockret kunde säljas i Sverige till billigare pris än det inhemska, stor förlust skulle åsamkas statsverket till följd av åtagen statsgaranti till sockerbolagen. Det framstode på grund härav som en av nödig försiktighet förestavad åtgärd, att staten ägde i sin hand ett medel att under dylika förhållanden reglera importen av och därmed ock de inhemska prisen å socker. Riksdagen lämnade det i propositionen begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena så påkallade, för tiden till och med den 31 oktober 1920 föreskriva, att införsel till riket icke finge äga rum av annan än staten eller den eller dem, åt vilken eller vilka Kungl. Maj:t överläte sådan rätt.

Den 16 juli 1919 utfärdades förordning (nr 435) om dylikt införselmonopol att gälla tills vidare till och med den 31 oktober 1920.

Jämte det Kungl. Maj:t i propositionen nr 198 till 1920 års riksdag föreslog riksdagen, att staten måtte åtaga sig viss garanti gent emot sockerbolagen jämväl för inköp av 1920 års betskörd och dennas förädling, föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 188 att medgivande måtte lämnas Kungl. Maj:t att även under tiden 1 november 1920—31 oktober 1921 föreskriva införselmonopol å socker.

Sagda propositioner biföllos av riksdagen; och anmälde riksdagen i skrivelse den 10 april 1920, nr 124, sitt beslut i anledning av Kungl. Maj:ts senast nämnda proposition.

Därefter utfärdades den 22 oktober 1920 förordning (nr 690) om fortsatt tillämpning tillsvidare till och med den 31 oktober 1921 av förordningen den 16 juli 1919 (nr 435) angående införselmonopol å socker.

Kungl. Maj:t har förut i dag på min tillstyrkan beslutat föreslå riksdagen, att staten må åtaga sig viss garanti gent emot sockerbolagen jämväl för inköp av 1921 års betskörd och dennas förädling. Såsom jag vid föredragningen av detta ärende framhållit, torde en följd av nämnda garanti böra bliva, att införselmonopolet förlänges under garantitiden och Kungl. Maj:t beredes befogenhet att därunder föreskriva maximibegränsning av pris å socker. I sådant avseende har jag för riksdagens underställande låtit utarbета förordning, innehållande utöver de stadganden, som innefattas i nu gällande importmonopolförordning, bestämmelser om fastställande av högsta pris å socker jämte ansvar för överträdelse därav. Kungl. Maj:t torde böra beredas möjlighet att, därest förhållandena skulle därtill föranleda, även före garantitidens utgång upphäva förordningen.

Departements-
chefen.

I det bemyndigande, som vid bifall till förslaget skulle lämnas Kungl. Maj:t att fastställa maximipris å socker, läser inrymmas befogenhet för Kungl. Maj:t, att jämväl utfärda de närmare föreskrifter, som må vara erforderliga för tillämpningen av ett förordnande om maximipris.

Sedan föredragande departementschefen uppläst det förslag till förordning, vilket fogats såsom bilaga till detta protokoll, anförde han vidare:

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att antaga det såsom bilaga till detta protokoll fogade förslag till förordning angående införselmonopol jämte fastställande av högsta

pris å socker, ävensom medgiva Kungl. Maj:t befogenhet att, därest förhållandena skulle därtill föranleda, upphäva förordningen före den 31 oktober 1922.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställd behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Allan Tigerschiöld.

Förslag

till

förordning angående införselmonopol jämte fastställande av högsta pris å socker.

§ 1.

Socker må icke till riket införas av annan än staten eller den eller dem, åt vilken eller vilka Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt, utom i de fall, varom i § 3 förmäles.

Här stadgat införselbud skall icke utgöra hinder för att upplägga socker å nederlag eller transitupplag för återutförsel eller förflyttning till annat tullupplag eller att omedelbart transitförsända sådan vara.

§ 2.

För rätt till införsel av socker på grund av överlåtelse, varom i § 1 sägs, skola gälla de villkor, Kungl. Maj:t i varje fall föreskriver.

§ 3.

Utan hinder av i § 1 stadgat införselbud må

- a) socker till riket införas av den, som enligt särskilt stadgande äger åtnjuta tullfrihet för från utlandet inkommande varor;
- b) prov å socker, som till riket medföras av vederbörligen legitimerad handelsresande, införas i vanlig ordning;
- c) resande, som ankommit från utrikes ort, för eget bruk mot erläggande av stadgad tull införa socker intill en myckenhet av fem kilogram eller den större myckenhet, som Kungl. Maj:t eller den Kungl. Maj:t därtill bemyndigar medgiver;
- d) resande åtnjuta den rätt till tullfri införsel av socker, som är medgiven enligt § 5 i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor;

e) till skeppsproviant hänförligt socker behandlas på sätt, som är föreskrivet i § 4 k) av nyssnämnda förordning; dock må socker, som enligt sistberörda författningsrum förtullats såsom överskott av skeppsproviant, icke från fartyg ilandföras; samt

f) socker uppläggas på provianteringsfrilager på sätt i särskild författning är stadgat; dock må å provianteringsfrilager upplagt socker icke, utan tillstånd av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall, disponeras annorledes än till fartygs proviantering i föreskriven ordning.

§ 4.

Med till riket inkommet socker, som enligt denna förordning icke må införas, skall, därest sockret icke är att enligt tullstadgan anse som olovligen infört, förfaras på sätt Kungl. Maj:t i varje särskilt fall efter anmälan från generaltullstyrelsen förordnar, därvid sockret kan förklaras förbrutet till kronan.

§ 5.

Så länge införselmonopol å socker gäller, äger Kungl. Maj:t föreskriva, att vid frivillig försäljning av socker skäligt av Kungl. Maj:t fastställt pris ej må överstigas.

§ 6.

1. Bryter någon mot jämlikt § 2 föreskrivet villkor, straffes med böter från och med tio till och med tiotusen kronor.

2. Den, som mot stadgandet i § 3 e) från fartyg ilandför socker, som förtullats såsom överskott av skeppsproviant, böte från och med tio till och med ettusen kronor, och vare sockret tillika med emballage underkastat beslag och förbrutet till kronan.

3. Den, som i strid mot stadgandet i § 3 f) disponerar å provianteringsfrilager upplagt socker annorledes än till fartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning, böte från och med tio till och med ettusen kronor.

§ 7.

Den, som med vetskap därom, att för socker gäller enligt § 5 fastställt högsta pris, håller socker till salu för högre pris eller, i avsikt att för avyttring förvärva socker, för detsamma bjuder högre pris, straffes med böter från och med fem till och med tiotusen kronor.

Lika med saluhållande av socker till högre pris än det fastställda eller bjudande av sådant högre pris anses, om för överlåtelse av socker,

på sätt i första stycket sägs, kräves eller bjudes i annat än penningar utgående vederlag till värde, uppenbarligen överstigande det fastställda priset.

§ 8.

Allmän åklagare har att tala å förseelse, varom i denna förordning sägs, ändå att angivelse därom ej skett.

§ 9.

Av böter, som ådömas enligt denna förordning, tillfalle en tredjedel, dock högst femhundra kronor, åklagaren samt återstoden kronan. Finnes särskild angivare, tage han hälften av åklagarens andel.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft den _____, från och med vilken dag förordningen den 16 juli 1919 (nr 435) angående införselmonopol å socker skall upphöra att gälla.

Förordningen gäller tillsvidare till och med den 31 oktober 1922.
